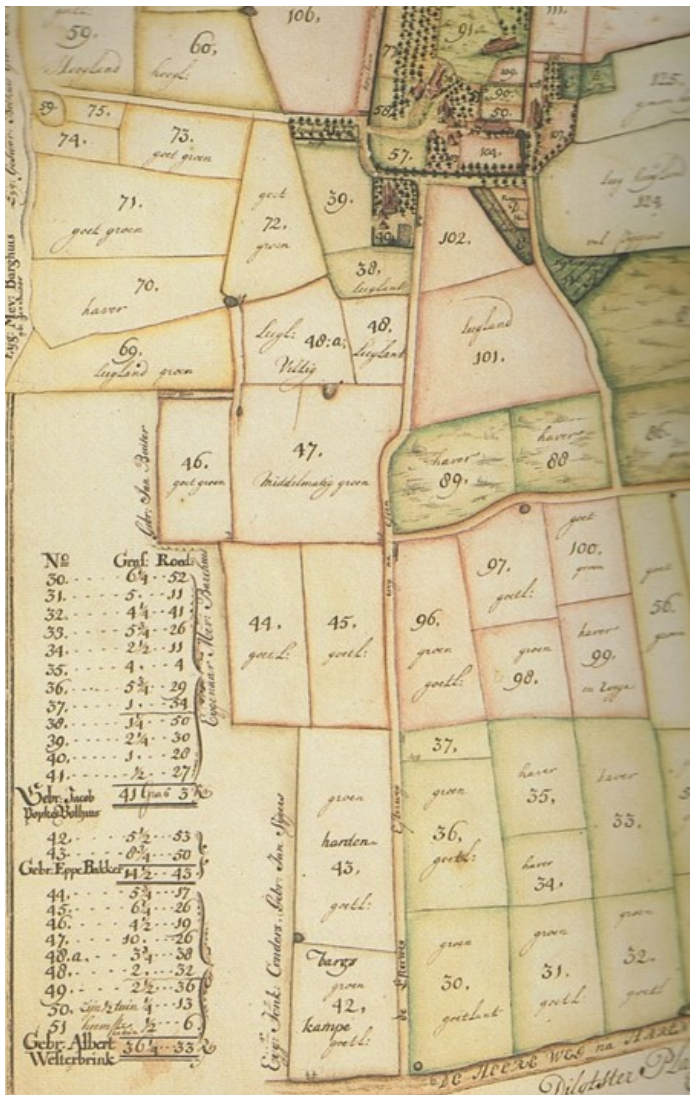
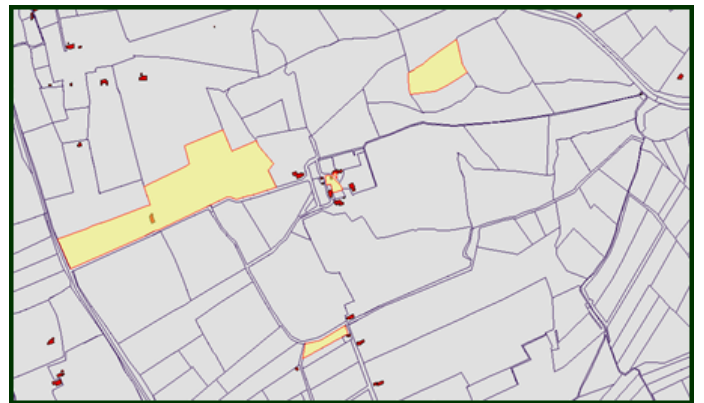
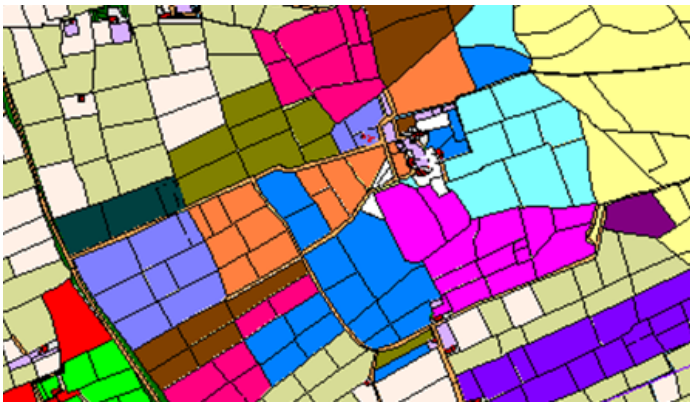

Provincielanden van het voormalig klooster Yesse te Essen

Bijlage Essen7

Nr. bijlage	Huidig adres	Nr. in overzichten Spanheim/Van Seeratt	Adres in 1830	Kaart
Essen7	Esserweg te Groningen		Essen F10	Kaart 10
	Verl. Hereweg 206 (fictief) te Groningen			

Deze vermelding is een vreemde eend in de bijt. Bij alle andere bijlagen is sprake van zogenaamd behuisd land. Dat is bij de hier te bespreken boerderij met landerijen niet het geval. Althans niet in 1730 toen Teijsinga zijn kaart maakte. Teijsinga vermeldt op zijn kaart de percelen 42 en 43 met een gezamenlijk grootte van 14,5 grasen en 43 roeden met als gebruiker Eppe Bakker. Bij uitzondering geeft Teijsinga de naam van deze beide percelen aan op de kaart: Hardenbergscampe” (Hardenbergscamp). Zie voor een uitsnede uit kaart 10 van Teijsinga hiernaast (let op: de oriëntatie van de kaart van Teijsinga is niet noord/zuid, maar oost/west).

Spanheim maakt nergens melding van percelen, die te herleiden zijn tot de Hardenbergscamp. Dat maakt het waarschijnlijk, dat deze percelen ooit behoort hebben tot een andere provincieplaats. De plaats Essen F8 (bijlage Essen5) is dan een reële optie, omdat aan de eigenaar van deze plaats Popke Abels in 1692 wordt toegestaan om het huis op de Hardenbergscamp staande af te breken. Daarbij zal het dan wel gegaan zijn om een arbeiderswoning en niet om een “echte” provincieplaats, want dan zouden er meer aanwijzingen moeten zijn.

Deterd Oude Weme (2015) heeft de Hardenbergscamp op zijn kaart van gebruikers anno 1596 blanco gelaten, omdat het perceel niet vermeld wordt bij de Corpuslanden, maar onder de post Esser Nijelanden. Overigens is er uit dezelfde periode wel een vermelding, dat Peter Hop-

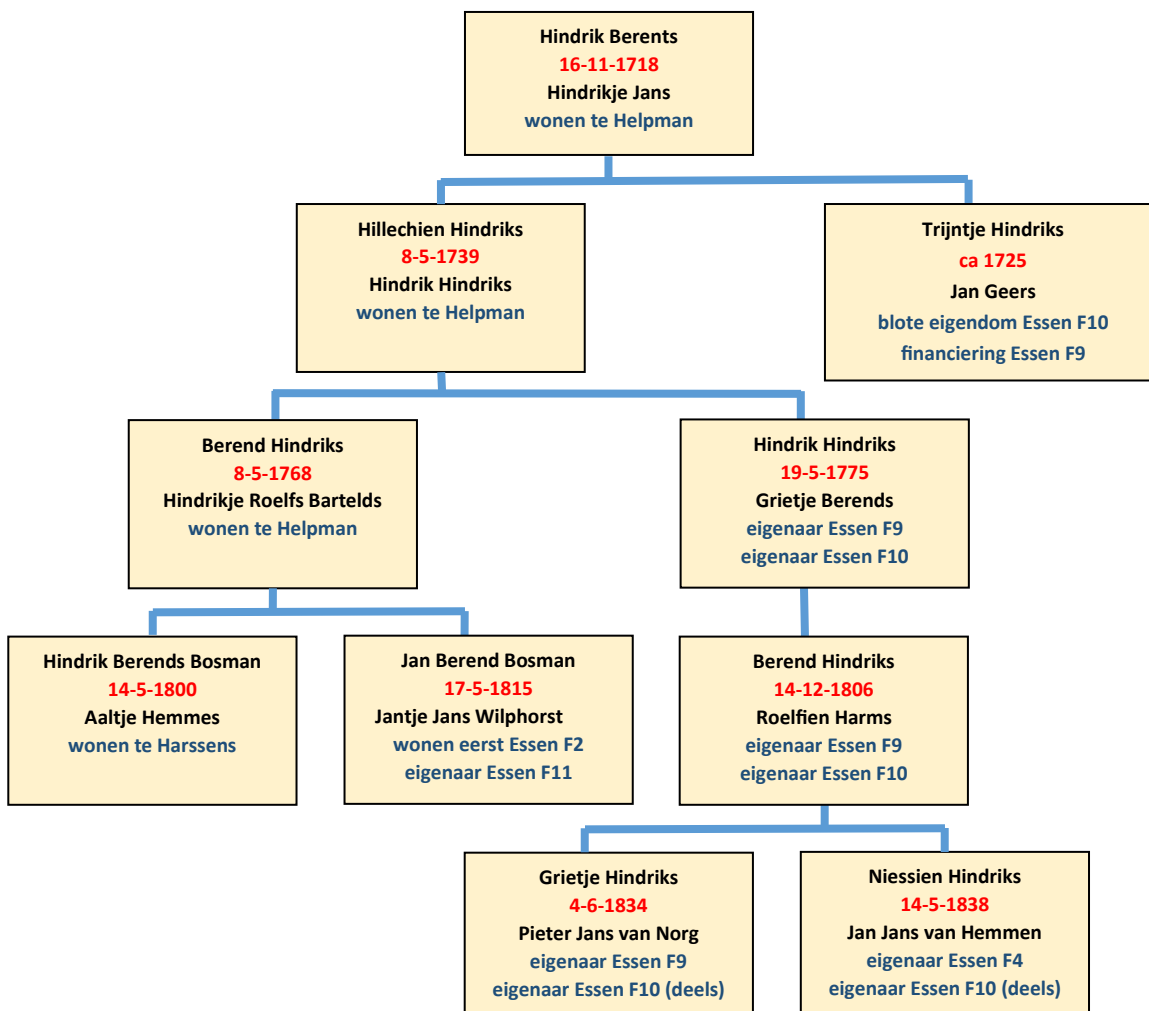
per tienrecht betaalt over het perceel.

Ik ga er van uit, dat de door Teijsinga op zijn kaart genoemde gebruiker Eppe Bakker identiek is aan de in 1698 te Groningen gedoopte Eppo Derks. Relaties tussen deze Eppo Derks en andere families in Essen heb ik niet gevonden. Waarschijnlijk is Eppo Derks bakker in Helpman. In 1739 krijgt Eppo Derks toestemming zijn landerijen over te dragen aan Cornelis Hendriks van Essen F2 (zie bijlage Essen2). Deze wil in 1748 echter al weer van de percelen af. Hij verwijst naar de "algemene slegte toestand der tijden" en verzoekt hem vrij te stellen van het gebruikelijke geschenk bij een overdacht. Een verzoek dat deels wordt ingewilligd. Nieuwe meier wordt nu Egbert Lammers Cooibour. Voor de provincie betekent dat geen verbetering, want Egbert Lammers blijkt een erg slechte betaler van de huurpenningen. In 1856 komt het bijna tot een executoriale verkoop. Wellicht voorziet Egbert een lastenverlichting als hij op zijn percelen een "huisje mag timmeren", maar de provincie weigert dat. Ik vermoed dat Egbert Lammers een zoon is van Lammert, die in 1709 op de eendenkooi te Essen woont. Zijn achternaam 'Cooibour' (later ook geschreven als Kooiboer) is een duidelijke verwijzing in die richting. Egbert overlijdt voor 1765. Bij de verkoop van de landerijen in april 1765 is zijn weduwe nog de meier. Kopers zijn Jan Geers en zijn vrouw Trijntje Hindriks voor f.1.630,-.

Bij de invoering van het kadaster blijkt dat na 1765 een samenvoeging heeft plaats gehad met de plaats Essen F9 (bijlage Essen6). Daarbij is de boerderij vanuit Essen verplaatst naar de Hardenbergscamp. De exacte gang van zaken is nog niet helder, maar ergens tussen 1783 en 1808 moet Hindrik Hindriks de eigendom hebben verworven van de Hardenbergscamp. Vervolgens heeft hij hier een nieuwe boerderij gebouwd. Daarmee is hij de eerste die zijn bedrijfsvoering vanuit de kern van Essen verplaatst naar een perceel buiten Essen. Jan Jans van Hemmen (zie bijlage Essen3) en Geert Bolhuis (zie bijlage Essen5) zullen later zijn voorbeeld volgen. Hindrik Hindriks is geboren in 1755 te Helpman. Berend Hindriks de stamvader van de latere familie Bosman in Helman/ Essen is zijn broer. Trijntje Hindriks, die in 1765 met haar man Jan Geers de beklemming koopt is een tante van Hindrik Hindriks. Zie het onderstaande schema.

Overigens heeft zich na 1800 ook een vreemde naamswijziging voorgedaan. De percelen worden niet meer aangeduid als de Hardenbergscamp, maar als de Katerkamp. Later wordt het gewoon De Kamp.

Hindrik Hindriks huwt in 1775 met Grietje Berends uit Peest. Zij krijgen een zoon en een dochter. Dochter Hillechien vertrekt na haar huwelijk naar Norg. Zoon Berend Hendriks neemt de boerderij van zijn vader over. Waarschijnlijk doet hij dat al in 1816, want dan verhuist zijn

vader naar Dilgt. Hindrik Hindriks trekt dan in bij zijn tweede vrouw Annechien Roelfs op de boerderij Dilgt D11 (zie bijlage Dilgt13). Overigens blijft Hindrik Hindriks tot zijn overlijden in 1835 wel eigenaar. Zoon Berend Hendriks trouwt met Roelfien Harms uit Onnen en krijgt twee dochters: Grietje en Niessien. Berend overlijdt in 1745. Zijn vrouw Roelfien op 24 juni 1749. Grietje en Niessien moeten dan de boedel verdelen, maar Grietje overleeft haar moeder slechts twee maanden. Zij is getrouwd met Pieter Jans van Norg. Dochter Niessien is de tweede vrouw van Jan Jans van Hemmen (zie bijlagen Essen3 en Essen11). Zij woont inmiddels met haar man op de nieuwe boerderij aan de Rijkstraatweg (voorloper Gorechthoeve). Bij de verdeling van de erfenis wordt Pieter Jans van Norg eigenaar van de helft van de Hardenbergscamp/Katerkamp, namelijk het perceel nummer 43 op de kaart van Teijsinga met daarop de boerderij. Ook de oude plaats in Essen (Essen F9) komt op naam van Pieter Jans van Norg (zie bijlage Essen7). De andere helft van de Hardenbergscamp/Katerkamp, perceel nummer 42 op de kaart van Teijsinga komt in handen van Jan Jans van Hemmen. Hij verkoopt het echter onmiddellijk door aan Jacobus Johannes Aricius Quintus. Deze bouwt hierop het Huize De Kamp (zie hieronder).

De eigendom van Essen F10 vererft na Pieter Jans van Norg op diens zoon Berend van Norg. Berend blijft ongehuwd. Hij woont op de boerderij aan de Esserweg samen met zijn stiefmoeder Hinderkien Berends Bosman (afkomstig van Essen F11). Berend overlijdt in 1908 en Hinderkien in 1913. De boerderij Essen F10 wordt dan verkocht aan de burens van Huize De Kamp, de erfgenamen van Jacobus Johannes Aricius Quintus. Direct daarna volgt een grenswijziging tussen Groningen en Haren, waardoor de percelen per 1 januari 1915 niet meer in de gemeente Haren liggen, maar in de gemeente Groningen. Die gemeente koopt in 1922 de eigendommen van de familie Quintus. De opstallen worden afgebroken ten behoeve van de aanleg van het villapark. De straatnamen Kamplaan en Quintuslaan in dat villapark zijn wijzigingen naar de oude situatie.

Verlengde Hereweg 206 (fictief) te Groningen; Huize De Kamp

Jan Jans van Hemmen verkoopt in 1850 zijn aandeel in de Hardenbergscamp/Katerkamp aan de advocaat Jonkheer Jacobus Johannes Aricius Quintus. Deze woont dan in Huize Rustlust in Helpman (ongeveer op de locatie van het verpleeghuis Coendershof; zie kaart). Ook zijn vader woonde al op Rustlust. Quintus wordt in mei 1850 raadslid van de gemeente Haren. In 1852 is hij één van de twee kandidaten voor het burgemeesterschap van Haren, maar op gezag van Thorbecke benoemt de Koning de andere kandidaat Lodewijk Theodorus Jorissen. Begin 1859 wordt Quintus wethouder van Haren. Hij blijft dat

tot zijn overlijden in 1891.

Jacobus Johannes Aricius Quintus bouwt op het verworven perceel een nieuw huis: Huize De Kamp. Hij doet dit in navolging van zijn oom Onno Joost, die omstreeks 1840 Huize Hemmen bouwt en zijn broer Johan Wichers, die een jaar eerder Huize Esserberg heeft gebouwd. Vanuit Groningen geredeneerd wordt Huize De Kamp "de eerste Quintus", Huize Esserberg "de tweede Quintus" en Huize Hemmen "de derde Quintus" genoemd. Als Groningers gaan wandelen richting Haren spreken ze af tot welke Quintus dat zal zijn. Omdat Huize De Kamp als enige geen vijver heeft, wordt dit huis ook wel "de droge Quintus" genoemd. Bij het huis hoort een groot koets-

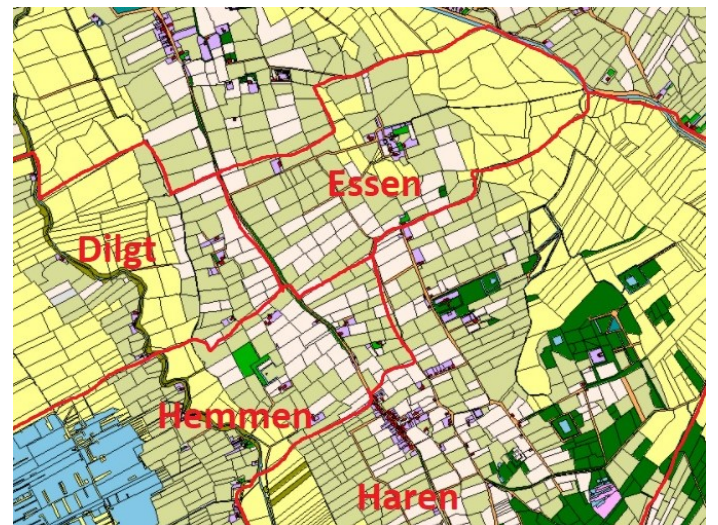
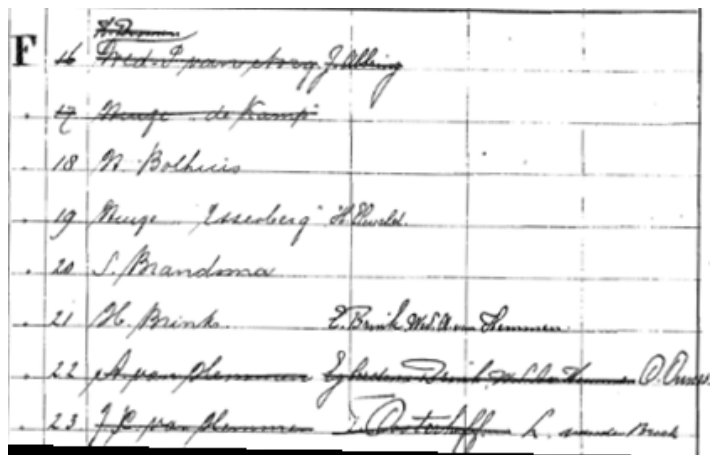
huis (zie foto).

Per 1 januari 1915 komt Huize De Kamp door de grenswijziging tussen Groningen en Haren in de gemeente Groningen te liggen. In 1920 presenteren de architecten J. Zietsma en E. van Linge een ambitieus plan om naast het huis een Noordelijk Sportstadion aan te leggen (zie daarover W.R.H. Koops en A. van Linge, Het Be Quick-Stadion en zijn architect Evert van Linge, Haren (2004). Dit plan lijdt echter al snel schipbreuk. De erfgenamen van Jacobus Johannus Aricius Quintus verkopen het huis in 1921 aan de gemeente Groningen. Het doet daarna vanaf 1923 nog enige tijd dienst als theehuis (zie foto). Exploitant hiervan is G. Sperber, die op de Grote Markt N.Z. 3 te Groningen ook restaurant/bar Trianon exploiteert. Een gelegenheid waar veel cabaret- en toneelvoorstellingen worden gehouden. De start van Sperber op De Kamp is veelbelovend, maar of de exploitatie van De Kamp als theehuis succesvol verloopt, moet worden betwijfeld. In 1925 verschijnen er publicaties over het faillissement van Sperber in de krant. In 1933 wordt De Kamp gesloopt om ruimte te maken voor de aanleg van het villapark.

In mijn administratie heb ik Huize De Kamp opgenomen als "Haren, Wijk F Essen nieuw i". Het koetshuis heeft geen apart nummer gekregen, omdat hierin geen woning was opgenomen.

Helpman of Essen?

Waar lag nu de grens tussen Helpman en Essen. Anders geformuleerd: waar lag de noordelijke grens van het kerspel Haren? In veel publicaties wordt de zuidzijde van de huidige Esserweg als zodanig aangewezen. Maar is dit wel correct? In HisGis zijn de parochie/ of kerspelgrenzen voor Groningen overgenomen uit de Historische Atlas van Groningen, door B.W. Siemens (Groningen 1962). Als je echter het boek van Siemens raadpleegt, zie je dat hij zich bij het bepalen van de grenzen heeft moeten baseren op fragmentarische en deels mondelinge informatie. In de huisnummering van de gemeente Haren heeft de boerderij Essen F10 een nummer gekregen behorend bij Essen en niet bij Helpman. Hetzelfde geldt voor het later gebouwde Huize De Kamp. Dit huis heeft altijd een Esser huisnummer gehad: in 1860 Essen F16; in 1880 Essen F15; in 1890 Essen F15; in 1900 Essen F15 en in 1907 (zie het register van huisnummering) F17. Om deze reden vraag ik me af of de noordelijke grens van het gebied Essen en dus ook de noordgrens van het kerspel Haren niet gelijk liep met de noordgrens van de Hardenbergscamp (zie kaartje). Tegen deze redenering pleit de kadastrale indeling, zoals deze in 1830 is ingevoerd. Het minuutplan Haren K01 (zie uitsnede op kaartje) laat zien, dat de gronden ten noorden van de Esserweg (toen nog Oosterweg genoemd) zijn ingedeeld bij het minuutplan

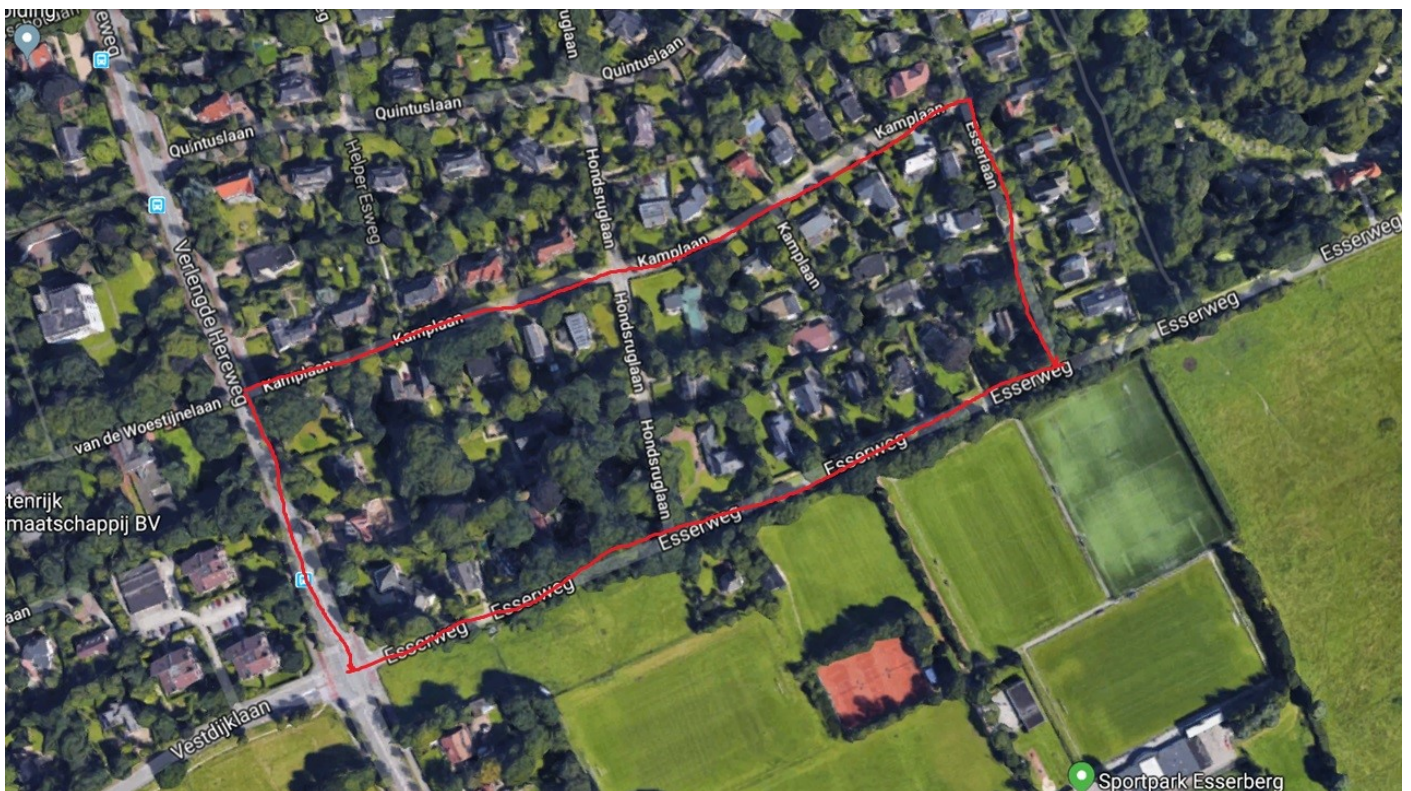

Helpman A02. De weg zelf heeft in de kadastrale registratie van 1830 geen nummer gekregen, maar wordt wel onder Haren vermeld en niet onder Helpman. Overigens is het vreemd, dat bij de kadastrale indeling alle percelen ten westen van de huidige Kerklaan tot Haren zijn gerekend en de percelen ten oosten daarvan tot Essen. Het is mij niet bekend wat de onderbouwing is geweest voor de indeling van de minuutplannen in 1830. In het algemeen zijn historische grenzen aangehouden, maar gebeurde dat consequent? Stellig is de kadastrale indeling voor Siemens uitgangspunt geweest voor het reconstrueren van de oude kerspelgrens. De indeling van de minuutplannen is ook bepalend geweest voor de vaststelling van het grensverloop bij de grenscorrectie Haren

-Groningen in 1915. De grens kwam daardoor niet te liggen bij het op mijn kaartje van de marke-indelingen aangegeven stippellijntje, maar langs de zuidkant van de Esserweg.

meldingen uit dit systeem. De jaren vermeld bij de kadastrale gegevens zijn conform de dienstjaar vermeldingen in het kadaster. Een vermelding in het kadaster vindt doorgaans een jaar na de feitelijke mutatie (overdracht bij verkoop, vererving, etc.) plaats.

Alle gegevens worden door mij verwerkt in het systeem Haza 21. Bijgevoegd zijn de detailgegevens met bronver-

Gebouwinformatie

Periode

in 1830 ontstaan.

Gebouwhistorie

Datum	Gebruik	Straat of wijk, Plaats	Naam van het gebouw
1738		Wijk F Essen 10 Haren	Hardenbergscamp
1830		Wijk F Essen 10 Haren	Katerkamp

Kadastrale beschrijving

Filiatie

Datum	Kad.nr.	Artikel	Post	Eigenaar
1738				Eppo Derks
1739				Cornelis Hindriks
1748				Egbert Lamberts Cooibour
1765				erven van Egbert Lamberts Cooibour
1765		bloot eigenaar		Jan Geers
1830	C191	221	4	Hindrik Hindriks
1836	C191	657	4	Berend Hendriks
1851	C191	1062	3	Pieter Jans van Norg
1887	C191	2781	3	Berend van Norg
1915	C191	3106	30	erven van Jacobus Johannes Aricius Quintus
1916	M191	176	1	erven van Jacobus Johannes Aricius Quintus
1922	M191	79	127	Gemeente Groningen

Kadastrale nummering

1830	Haren C191
1916	Helpman M191

Beschrijving

De historie van deze onbehuide landerijen is nog niet duidelijk. Bij de verkoop van de provincieplaatsen in 1765 is sprake van de verkoop van de Hardenbergscampe, groot 14,5 grasen en 43 roeden. Gebruiker van deze landen is dan de weduwe van Egbert Lamberts. Teijsinga vermeldt op zijn kaart aan de huidige Esserweg ook een meijer voor 14,5 grasen. Dit is dan Eppe Bakker. Stellig identiek met de hieronder genoemde Eppe Derks. In de overzichten van Spanheim en Siemens zijn deze landerijen niet terug te vinden. Wellicht hebben ze tot kort voor het vervaardigen van de kaart door Teijsinga onderdeel uitgemaakt van een andere provincieplaats. Wel onder Essen noemen beide landerijen met een grootte van 12,5 grasen, waarvan in 1719 Wilte Hendriks en Maritie Alberts en later hun zoon Albert Wiltes en schoondochter Geeskje Roelfs de meijers waren. Deze landerijen lagen echter in het Essernieland bij het Schuitendiep. De genoemde meijers woonden in Engelbert.

1692

Een indicatie dat de landerijen van deze plaats bij de provincieplaats Haren Wijk F 08 Essen hebben behoord is de volgende opmerking van Spanheim in zijn "Groot staatboek van alle deser provincielanden": Anno 1692 is aan Popke Abels toegestaan om het huis op de Hardenbergscamp staande te mogen afbreken (Groninger Archieven, toegang 1, inventarisnummer 2658).

Rapport 9 oktober 1739

Op het verzoek van Eppe Derks, prov. meijer te Essen van een campe genaamd De Hardenbergcamp groot 14,5 grasen en 43 roeden doende des jaars 40 gulden een en het lopende jaar huire ten agteren is geaccordeert dezelve over te dragen onder beklemming aan Cornelis Hindriks mede prov. Meijer aldaar van 72, 25 grasen en 43 roeden, mits ieder een half jaar huire geschenk voldoende (Groninger Archieven, Rapportboeken van de heeren gecommiteerden tot de verhuring van provincielanden, toegang 1, inventarisnummer 720)

Rapport van 20 februari 1748

Op het request van Cornelis Hindriks provinciemeijer tot Essen van 14,25 grasen doende jaarlijks tot huire 40 gulden houdende dat gemelde landen hadde verkogt aan Egbert Lammers verzoekende dat wegens de algemene slegte toestand der tijden dit transport gratis mogte worden geaccordeert. Hebbende Heren Gecommitteerden dit transport geaccordeert onder voldoening van een half jaar huire geschenk en de agterstand tegen majj bij verlies van de gratie (Groninger Archieven, Rapportboeken van de heeren gecommiteerden tot de verhuring van provincielanden, toegang 1, inventarisnummer 722).

Rapport 17 februari 1756

Verzoek van Egbert Lammers, gebruikende tot Essen 14,5 gras land doende jaarlijks 40 gld zijnde zes jaar achter met betaling huur. Wordt door de rentmeester gedreigd met executie. Geeft aan niet aan te kunnen betalen zonder zijn totale ruine en vraagt daarom 6 tot 8 weken uitstel. Hij zal dan 1,5 jaar achterstallige huur voldoende. Hem wordt uitstel van 3 weken toegestaan om 2 jaar achterstallige huur te betalen. Zo niet dan moet de rentmeester voortvaren met de executie.

(Groninger Archieven, Rapportboeken van de heeren gecommiteerden tot de verhuring van provinciellanden, toegang 1, inventarisnummer 723).

Rapport van 19 februari 1757

Op het verzoek van Egbert Lammers gebruiker van een camp provinciaal land tot Essen groot 14,5 grasen om op zijn land een huisje te mogen timmeren. Verzoek afgewezen. (Groninger Archieven, Rapportboeken van de heeren gecommiteerden tot de verhuring van provinciellanden, toegang 1, inventarisnummer 723).

Verkoop beklemming 1765

De verkoop van de provinciellanden verliep in twee stappen. De eerste dag werd verkocht "bij provisie", de tweede dag kwam de definitieve verkoop tot stand. Bij de verkoop moest ook de achterstallige huur worden voldaan. In de verkoopoverzichten werden vermeld: 1. de locatie; 2. de omvang van de beklemming met de vermelding of er al dan niet een behuizing op stond; 3. de gebruiker; 4. de jaarhuur (gld, stv, cnt) 5. de achterstallige huurtermijnen; 6. de koper; 7 de koopprijs.

Verkoop op 15 en 22 april 1765.

1. Essen (Hardenbargscampe); 2. 14,50 grasen en 43 roeden, onbehuist; 3. Weduwe van Egbert Lamberts; 4. 40 gld, 0 stv, 0 cnt; 5. 4 jaar; 6. Jan Geerts en Trientje Hindriks, zijn vrouw; 7. f.1.630,-.
(Groninger Archieven, toegang 1, inventarisnummer 730)

Willekeur opgemaakt op 9 juni 1808 betreffende de watermolen onder Essen.

Art. 1

De landen onder deze molen behorende zvetten ten oosten aan het Schuitendiep en het Haardermaar, ten zuiden de Zanddijk Sloot tot aan het huis van Hornhuis, strekkende zich van daar verder op tot aan de Boereweg, en ten noorden de Hoogeweg, strekkende zich verder ten westen tot aan de Zultenweg en Meindert Jans Sulten, ten noorden de Schuitsloot.

Art. 2

De landen onder deze watermolen gelegen bestaan in de navolgende aandelen:

Popke Bolhuis, 24 grasen; Willem Jans, 26 grasen; Meindert Jans, 7 grasen; Wed. Klaas Hars, 25 grasen; Wed. Evert Jans, 25 grasen; Hindrik Bos, 30 grasen; Hindrik Hindriks, 10 grasen; Hemme Geerts, 40 grasen; Gezw. Hornhuis, 22,5 grasen; Reinder Hindriks, 4 grasen; Hindrik Lukas, 12 grasen; R. Koops, 6 grasen; Jan Pathuis, 16 grasen. Totaal 241,5 grasen.

(Groninger Archieven, toegang 730, inventarisnummer 1759)

Boedelbeschrijving 1835

Bij zijn overlijden in 1835 is Hindrik Hindriks voor de helft eigenaar van de volgende onroerende goederen:

- de vaste en altoos durende beklemming van een boerenplaats te Essen met twee behuizingen F10 en F6, groot 27 bunder, 55 roeden en 33 ellen.
- de volle eigendom van enig bouw- en hooiland gelegen onder Haren, groot 6 bunder en 15 roeden.
- 1/3 aandeel in een stuk land met hakbosch, het Hogevelde genaamd, gelegen onder Haren.

Erfgenamen zijn de beide kinderen uit zijn eerste huwelijk Hillechen Hindriks te Norg en Berend Hindriks te Essen.

Bewoners/Gebruikers

1808 aug 10	geboorte	Grietje Hendriks
1810	vermelding woonplaats	Hindrik Hindriks
1812 apr 9	overlijden	Grietje Berends
1813 sep 21	geboorte	Niessien Hendriks
1813 sep 21	vader, landbouwer	Berend Hendriks
1814	boerenknecht	Harm Harms
1814	boerenzoon	Berend Hendriks
1815 aug 16	vermelding woonplaats	Hindrik Hindriks
1815 dec 13	geboorte	Hendrik Stevens
1815 dec 13	vader, arbeider	Gerrit Jans Stevens
1830	hoofd, landbouwer	Berend Hendriks
1830	huisvrouw van Berend Hendriks	Roelfien Harms
1830	inwonende boerenknecht	Harm Harms
1830	inwonende boerenknecht	Hinderk Willems Kooiman
1830	inwonende werkmeid	Willemtien Willems Kooiman
1830	kind	Grietje Hendriks
1830	kind	Niessien Hendriks
1836 feb 19	geboorte	Berend van Norg
1840	dochter, huisvrouw van Pieter Jans van Norg	Grietje Hendriks
1840	hoofd, landbouwer	Berend Hendriks
1840	huisvrouw van Berend Hendriks	Roelfien Harms
1840	inwonende dienstmeid	Geertien Tebbe Hindriks
1840	inwonende knecht	Geert Koolman
1840	kleinzoon	Berend van Norg
1840	schoonzoon	Pieter Jans van Norg
1845 jul 26	overlijden	Berend Hendriks
1849 jun 24	overlijden	Roelfien Harms

1849 aug 25	overlijden	Grietje Hendriks
1850	hoofd, landbouwer	Pieter Jans van Norg
1850	zoon	Hindrik van Norg
1850	zoon	Berend van Norg
1853 jun 11	huisvrouw van Pieter Jans van Norg	Hinderkien Berends Bosman
1853 okt 9	overlijden	Hindrik van Norg
1856 apr 29	geboorte	Jan Berends van Norg
1860	hoofd, landbouwer	Pieter Jans van Norg
1860	huisvrouw van Pieter Jans van Norg	Hinderkien Berends Bosman
1860	inwonende dienstmeid	Geessie van der Wijk
1860	inwonende knecht	Geert Blom
1860	inwonende knecht	Jan Schut
1860	zoon	Berend van Norg
1861 feb 12	overlijden	Jan Berends van Norg
1863 jun 1	inwonende dienstmeid	Jantien Stoffers
1869 dec 1	inwonende dienstbode	Elisabeth Reeder
1869 dec 1	inwonende dienstknecht	Jan Nienhuis
1869 dec 1	inwonende dienstmeid	Geertje Flink
1869 dec 1	inwonende knecht	Adolf Eisses
1880	hoofd, landbouwer	Pieter Jans van Norg
1880	huisvrouw van Pieter Jans van Norg	Hinderkien Berends Bosman
1880	inwonende dienstmeid	Aaltje Nijdam
1880	inwonende knecht	Egbert Woldring
1880	zoon, landbouwer	Berend van Norg
1882 jul 1	inwonende werkmeid	Ida Siebring
1886 mei 10	overlijden	Pieter Jans van Norg
1890	hoofd, weduwe van Pieter Jans van Norg	Hinderkien Berends Bosman
1890	stiefzoon	Berend van Norg
1890 mrt 1	inwonende knecht	Borgert Vrieling
1890 mrt 1	inwonende werkmeid	Bouchien Berends
1892 jun 1	inwonende dienstbode	Roelina Oosterveld
1894 jul 1	inwonende dienstbode	Grietje Mulder
1896 mei 28	inwonende knecht	Jan Oosterveld
1900	inwonende dienstbode	Hinderkien Schut
1900	inwonende knecht	Jan Oosterveld
1900	inwonende knecht	Hendrik Knollema
1900	stiefzoon	Berend van Norg
1900	weduwe Pieter Jans van Norg	Hinderkien Berends Bosman
1901 mei 8	inwonende dienstbode	Henderkje Berends
1907	weduwe	Hinderkien Berends Bosman
1908 jun 1	overlijden	Berend van Norg
1908 jul 23	inwonende dienstbode	Fenna Tolner
1913 nov 27	overlijden	Hinderkien Berends Bosman

Adreshistorie

1808 aug 10	Wijk F Essen 10 Haren
1850	Wijk F Essen 12 Haren
1880	Wijk F Essen 13 Haren
1890	Wijk F Essen 14 Haren
1900	Wijk F Essen 16 Haren

Bronnen

Specificatie vermeldingen

- 1738 Hardenbergscamp
Wijk F Essen 10 Haren
eigenaar: Eppo Derks
- 1739 Hardenbergscamp
Wijk F Essen 10 Haren
eigenaar: Cornelis Hindriks
- 1748 Hardenbergscamp
Wijk F Essen 10 Haren
eigenaar: Egbert Lamberts Cooibour
- 1765 Hardenbergscamp
Wijk F Essen 10 Haren
eigenaar: erven van Egbert Lamberts Cooibour
- 1765 Hardenbergscamp
Wijk F Essen 10 Haren
eigenaar: Jan Geers - art. bloot eigenaar
- 1830 Katerkamp
Wijk F Essen 10 Haren, kad. Haren sectie C nr. 191
eigenaar: Hindrik Hindriks - art. 221/4
- 1836 Katerkamp
Wijk F Essen 10 Haren, kad. Haren sectie C nr. 191
eigenaar: Berend Hendriks - art. 657/4
- 1851 Katerkamp
Wijk F Essen 10 Haren, kad. Haren sectie C nr. 191
eigenaar: Pieter Jans van Norg - art. 1062/3
- 1887 Katerkamp
Wijk F Essen 10 Haren, kad. Haren sectie C nr. 191
eigenaar: Berend van Norg - art. 2781/3
- 1915
Wijk F Essen 10 Haren, kad. Haren sectie C nr. 191
eigenaar: erven van Jacobus Johannes Aricius Quintus - art. 3106/30
- 1916
Wijk F Essen 10 Haren, kad. Helpman sectie M nr. 191

info: Grenswijziging Haren => Groningen
eigenaar: erven van Jacobus Johannes Aricius Quintus - art. 176/1
- 1922
Wijk F Essen 10 Haren, kad. Helpman sectie M nr. 191
eigenaar: Gemeente Groningen - art. 79/127

Register van namen

Berends, Bouchien	
1890 mrt 1	inwonende werkmeid
Berends, Grietje	
1812 apr 9	overlijden
Berends, Henderkje	
1901 mei 8	inwonende dienstbode
Blom, Geert	
1860	inwonende knecht
Bosman, Hinderkien Berends	
1853 jun 11	huisvrouw van Pieter Jans van Norg
1860	huisvrouw van Pieter Jans van Norg
1880	huisvrouw van Pieter Jans van Norg
1890	hoofd, weduwe van Pieter Jans van Norg
1900	weduwe Pieter Jans van Norg
1907	weduwe
1913 nov 27	overlijden
Cooibour, Egbert Lamberts	
1748	eigenaar
1765	eigenaar
Derks, Eppo	
1738	eigenaar
Eisses, Adolf	
1869 dec 1	inwonende knecht
Flink, Geertje	
1869 dec 1	inwonende dienstmeid
Geers, Jan	
1765	eigenaar
Groningen, Gemeente	
1922	eigenaar
Harms, Harm	
1814	boerenknecht
1830	inwonende boerenknecht
Harms, Roelfien	
1830	huisvrouw van Berend Hendriks
1840	huisvrouw van Berend Hendriks
1849 jun 24	overlijden
Hendriks, Berend	
1813 sep 21	vader, landbouwer
1814	boerenzoon
1830	hoofd, landbouwer
1836	eigenaar
1840	hoofd, landbouwer
1845 jul 26	overlijden
Hendriks, Grietje	
1808 aug 10	geboorte
1830	kind
1840	dochter, huisvrouw van Pieter Jans van Norg
1849 aug 25	overlijden
Hendriks, Niessien	
1813 sep 21	geboorte
1830	kind
Hindriks, Cornelis	
1739	eigenaar
Hindriks, Geertien Tebbe	
1840	inwonende dienstmeid
Hindriks, Hindrik	
1810	vermelding woonplaats
1815 aug 16	vermelding woonplaats
1830	eigenaar
Knollema, Hendrik	
1900	inwonende knecht
Kooiman, Hinderk Willems	
1830	inwonende boerenknecht
Kooiman, Willemtien Willems	
1830	inwonende werkmeid
Koolman, Geert	
1840	inwonende knecht
Mulder, Grietje	
1894 jul 1	inwonende dienstbode

Nienhuis, Jan		
1869 dec 1		inwonende dienstknecht
Nijdam, Aaltje		
1880		inwonende dienstmeid
Norg, Berend van		
1836 feb 19		geboorte
1840		kleinzoon
1850		zoon
1860		zoon
1880		zoon, landbouwer
1887		eigenaar
1890		stiefzoon
1900		stiefzoon
1908 jun 1		overlijden
Norg, Hindrik van		
1850		zoon
1853 okt 9		overlijden
Norg, Jan Berends van		
1856 apr 29		geboorte
1861 feb 12		overlijden
Norg, Pieter Jans van		
1840		schoonzoon
1850		hoofd, landbouwer
1851		eigenaar
1860		hoofd, landbouwer
1880		hoofd, landbouwer
1886 mei 10		overlijden
Oosterveld, Jan		
1896 mei 28		inwonende knecht
1900		inwonende knecht
Oosterveld, Roelina		
1892 jun 1		inwonende dienstbode
Quintus, Jacobus Johannes Aricius		
1915		eigenaar
1916		eigenaar
Reeder, Elisabeth		
1869 dec 1		inwonende dienstbode
Schut, Hinderkien		
1900		inwonende dienstbode
Schut, Jan		
1860		inwonende knecht
Siebring, Ida		
1882 jul 1		inwonende werkmeid
Stevens, Gerrit Jans		
1815 dec 13		vader, arbeider
Stevens, Hendrik		
1815 dec 13		geboorte
Stoffers, Jantien		
1863 jun 1		inwonende dienstmeid
Tolner, Fenna		
1908 jul 23		inwonende dienstbode
Vrieling, Borgert		
1890 mrt 1		inwonende knecht
Wijk, Geessie van der		
1860		inwonende dienstmeid
Woldring, Egbert		
1880		inwonende knecht

Gebouwinformatie

Periode

in 1851 ontstaan.

Gebouwhistorie

<u>Datum</u>	<u>Gebruik</u>	<u>Straat of wijk, Plaats</u>	<u>Naam van het gebouw</u>
1851		Wijk F Essen nieuw i Haren	
1853		Wijk F Essen nieuw i Haren	Huize De Kamp
1893		Wijk F Essen nieuw i haren	Huize De Kamp
1915		Wijk F Essen nieuw i Haren	Huize De Kamp

Kadastrale beschrijving

Filiatie

<u>Datum</u>	<u>Kad.nr.</u>	<u>Artikel</u>	<u>Post</u>	<u>Eigenaar</u>
1851	A188	216	61	Jan Jans van Hemmen
1852	A188	899	9	Jacobus Johannes Aricius Quintus
1853	A473	899	13	Jacobus Johannes Aricius Quintus
1860	A473	899	18	Jacobus Johannes Aricius Quintus
1892	A473	1564	4	Erven Jacobus Johannes Aricius Quintus
1893	A473	3106	1	Erven Jacobus Johannes Aricius Quintus
1915	M473	176	8	Erven Jacobus Johannes Aricius Quintus
1922	M191	79	127	Gemeente Groningen

Kadastrale nummering

1851	Haren A188
1853	Haren A473
1915	Helpman M473
1922	Helpman M191

Beschrijving

In 1851 koopt Jacobus Johannes Aricius Quintus en stuk grond aan de Rijksstraatweg van Jan van Hemmen. Deze heeft dit perceel kort daarvoor geerfd van zijn schoonvader Hendrik Hendriks. Quintus bouwt op dit perceel huis De Kamp. In 1915 gaat dit deel van de gemeente over naar de gemeente Groningen. De nazaten van Quintus verkopen het tin 1922. Het is daarna nog kort een restaurant/theehuis. Vervolgens wordt het afgebroken.

Nieuwsblad van het Noorden, 13 april 1892

Ondergeteekende bericht door dezen aan het wandelend publiek, tusschen Groningen en Haren, dat zij tegenover het buiten "De Kamp", van Jhr. Mr. J.J.A. Quintus, een bier-, melk- en koffiehuis heeft geopend en beveelt zich beleefd in de cliëntie van het reizend publiek aan. Onder minzame aanbeveling, wed. J. Hofkamp. Dilgt, gem. Haren.

Nieuwsblad van het Noorden, 7 februari 1923

(Verslag raadsvergadering)

BenW zeggen in een voordacht aan den raad onder meer, dat het hun tot nu toe niet is mogen gelukken om het landgoed "De Kamp", dat aangekocht is om den aanleg van de ter plaatse ontworpen begraafplaats mogelijk te maken, voor een redelijken prijs te verkoopen of als woning te verhuren.

Thans heeft zich als gegadigde voor ene huurovereenkomst aangemeld de heer G. Sperber alhier met de bedoeling het pand als theetuin te exploiteeren. Hoewel BenW liever hadden gewild, dat het landgoed zijne bestemming had kunnen behouden, meenen zij in de gegeven omstandigheden den raad tot het aangaan van eene zoodanige huurovereenkomst te mogen adviseren.

(Volgt nadere uiteenzetting gemaakte afspraken)

G. Sperber is de exploitant van het cabaret-restaurant Trianon aan de Grote Markt NZ 3 te Groningen. In 1919 exploiteert hij een dependance in het Boschhuis aan de Hereweg tegenover het Sterrebos.

Nieuwsblad van het Noorden, 17 februari 1923

Het buitengoed "De Kamp" op de hoek van den Esserweg, zal naar men weet thans door den heer G. Sperber, als theetuin annex restaurant in exploitatie worden genomen. Voorlans het gebouw zal, zoo vernemen wij een terras worden aangebracht ter grootte van plm. 1500 m2, waaromheen gazons met bloemen en waarop witte tuinmeubelen met Japanse parasols, zoodat het ongetwijfeld een aardig aanzien krijgt. Het geheele huis met tuin zal electrisch worden verlicht met op het terras groote booglampen. Aan de zuidzijde in het gebouw komt eene groote zaal, met aan de voorzijde eene koffiekamer. Openslaande deuren geven toegang tot den tuin. Van den stadskant komt men langs eene flinke oprijlaan bij het gebouw, zoomede langs ene aan te leggen rijweg vanaf den Esserweg. Er wordt ook gezorgd voor ruime stalling van auto's, rijtuigen en rijwielen. Voor families wordt een groot gedeelte van den tuin in gereedheid gebracht, ook komt er een kinderspeeltuin, zoomede tennisbanen.

Op 1 mei a.s. hoopt de heer Sperber het thehuis te openen met eene serie groote concerten voor liefdadige doeleinden, enz. De restauratie van het geheele buitengoed is opgedragen aan T. Holthuis K.Hzn., architect, die er wel iets moois van

zal maken. Daar hoeft niet aan te worden getwijfeld.

Nieuwsblad van het Noorden, 10 augustus 1923

In deze mooie augustus-dagen heeft men, aldus schrijft onze medewerker K., een schitterend zitje in "De Kamp", waar het concertensemble onder leiding van den heer Dreisen elken middag een mooi programma ten gehoor brengt. Maar de heer Sperber heeft niet alleen gedacht aan de volwassenen; ook de kinderen kunnen er genieten van de mooie speeltuin, waar bovendien elken middag de poppenkast wordt vertoond door den heer Dumont, die de jeugd met allerlei sprookjes weet te boeien. Het mooie landgoed is en blijft een eenige gelegenheid voor de Groningers, zooiets als oud-Wassenaar voor de Hagenaaers. Laten ze nu door een druk bezoek ook toonen, dat ze het streven van de heer Sperber op prijs stellen; bij een stad die de 100.000 nadert, moest zoo'n uitspanningsoord elken dag propvol zijn.

Nieuwsblad van het Noorden, 18 februari 1925

"Handelsbelangen" no 1806 bevat de crediteurenlijst in het faillissement G. Sperber te Groningen. Zij telt 51 namen met een totaal passief van f24.849,48. De baten zijn nog niet volledig bekend.

Nieuwsblad van het Noorden, 3 juni 1925

Faillissement G. Sperber. Door het verbindend worden der eenige uitdeelinglijst is bovenstaand faillissement geëindigd. De curator: Mr. H. Frima, advocaat en procureur, Heeresingel 34b.

Bewoners/Gebruikers

1860 jan 1	dochter	Agnes Maria Quintus
1860 jan 1	hoofd, advocaat	Jacobus Johannes Aricius Quintus
1860 jan 1	inwonende dienstbode	Anna Alberts
1860 jan 1	inwonende dienstbode	Trijntje Roorda
1860 jan 1	inwonende dienstbode	Poulina Fongers
1860 jan 1	inwonende dienstknecht	Geert Jans Mulder
1860 jan 1	zoon	Willem Jan Quintus
1860 jan 5	huisvrouw van J.J.A. Quintus	Christina Maria Woldringh
1861 nov 11	geboorte	Jacobus Johannes Aricius Quintus
1862 mei 1	inwonende dienstmeid	Christina Hofman
1863 mei 30	inwonende dienstbode	Mijna Drewes
1863 jun 1	inwonende dienstbode	Jaantje ter Beek
1864 aug 17	geboorte	Christina Jacoba Quintus
1870 dec 14	overlijden	Willem Jan Quintus
1875 jun 1	inwonende dienstknecht	Aldert Harms Bos
1877 jun 1	inwonende dienstbode	Antje Berdien
1877 jun 1	inwonende dienstbode	Anje Wieringa
1879 jun 1	inwonende dienstknecht	Kornelis Barkema
1880	dochter	Christina Jacoba Quintus
1880	hoofd, advocaat	Jacobus Johannes Aricius Quintus
1880	huisvrouw van J.J.A. Quintus	Christina Maria Woldringh
1880	inwonende dienstknecht	Kornelis Barkema
1880	inwonende dienstmeid	Anje Wieringa
1880	zoon	Jacobus Johannes Aricius Quintus
1882 jun 1	inwonende dienstknecht	Gerrit de Vries
1887 jul 1	dochter	Agnes Maria Quintus
1890	dochter	Agnes Maria Quintus
1890	huisvrouw van J.J.A. Quintus	Christina Maria Woldringh
1890 jan 1	inwonende dienstbode	Aaffien Vinkenborg
1890 jan 1	inwonende dienstknecht	Hendrik Oosterveld
1890 jan 1	inwonende dienstmeid	Tunna Dijkema
1891 nov 29	overlijden	Jacobus Johannes Aricius Quintus
1900	hoofd, advocaat	Jacobus Johannes Aricius Quintus

Adreshistorie

1860 jan 1	Wijk F Essen 16 Haren
1880	Wijk F Essen 14 Haren
1890	Wijk F Essen 15 Haren

Bronnen

Specificatie vermeldingen

1851

Wijk F Essen nieuw i Haren, kad. Haren sectie A nr. 188
eigenaar: Jan Jans van Hemmen - art. 216/61

1852

Wijk F Essen nieuw i Haren, kad. Haren sectie A nr. 188
eigenaar: Jacobus Johannes Aricius Quintus - art. 899/9

1853

Huize De Kamp

Wijk F Essen nieuw i Haren, kad. Haren sectie A nr. 473
eigenaar: Jacobus Johannes Aricius Quintus - art. 899/13

1860

Huize De Kamp

Wijk F Essen nieuw i Haren, kad. Haren sectie A nr. 473
eigenaar: Jacobus Johannes Aricius Quintus - art. 899/18

1892

Huize De Kamp

Wijk F Essen nieuw i Haren, kad. Haren sectie A nr. 473
eigenaar: Erven Jacobus Johannes Aricius Quintus - art. 1564/4

1893

Huize De Kamp

Wijk F Essen nieuw i haren, kad. Haren sectie A nr. 473
eigenaar: Erven Jacobus Johannes Aricius Quintus - art. 3106/1

1915

Huize De Kamp

Wijk F Essen nieuw i Haren, kad. Helpman sectie M nr. 473

info: Grenswijziging Haren/Groningen

eigenaar: Erven Jacobus Johannes Aricius Quintus - art. 176/8

1922

Wijk F Essen nieuw i Haren, kad. Helpman sectie M nr. 191
eigenaar: Gemeente Groningen - art. 79/127

Register van namen

Alberts, Anna		
1860 jan 1		inwonende dienstbode
Barkema, Kornelis		
1879 jun 1		inwonende dienstknecht
1880		inwonende dienstknecht
Beek, Jaantje ter		
1863 jun 1		inwonende dienstbode
Berdien, Antje		
1877 jun 1		inwonende dienstbode
Bos, Aldert Harms		
1875 jun 1		inwonende dienstknecht
Dijkema, Tunna		
1890 jan 1		inwonende dienstmeid
Drewes, Mijna		
1863 mei 30		inwonende dienstbode
Fongers, Poulina		
1860 jan 1		inwonende dienstbode
Groningen, Gemeente		
1922		eigenaar
Hemmen, Jan Jans van		
1851		eigenaar
Hofman, Christina		
1862 mei 1		inwonende dienstmeid
Mulder, Geert Jans		
1860 jan 1		inwonende dienstknecht
Oosterveld, Hendrik		
1890 jan 1		inwonende dienstknecht
Quintus, Agnes Maria		
1860 jan 1		dochter
1887 jul 1		dochter
1890		dochter
Quintus, Christina Jacoba		
1864 aug 17		geboorte
1880		dochter
Quintus, Erven Jacobus Johannes Aricius		
1892		eigenaar
1893		eigenaar
1915		eigenaar
Quintus, Jacobus Johannes Aricius		
1852		eigenaar
1853		eigenaar
1860		eigenaar
1860 jan 1		hoofd, advocaat
1861 nov 11		geboorte
1880		hoofd, advovaat
1891 nov 29		overlijden
1900		hoofd, advocaat
Quintus, Willem Jan		
1860 jan 1		zoon
1870 dec 14		overlijden
Roorda, Trijntje		
1860 jan 1		inwonende dienstbode
Vinkenburg, Aaffien		
1890 jan 1		inwonende dienstbode
Vries, Gerrit de		
1882 jun 1		inwonende dienstknecht
Wieringa, Anje		
1877 jun 1		inwonende dienstbode
1880		inwonende dienstmeid
Woldringh, Christina Maria		
1860 jan 5		huisvrouw van J.J.A. Quintus
1880		huisvrouw van J.J.A. Quintus
1890		huisvrouw van J.J.A. Quintus